

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات
بهداشتی کرمانشاه

آیین نامه داخلی

کارگروه آموزش به بیمار و خود مراقبتی و ارتقاء سلامت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمانشاه

معاونت درمان - مدیریت امور پرستاری

تهیه و تدوین:

مدیریت امور پرستاری

خرداد ماه ۱۳۹۹

مقدمه:

با توجه به کوتاه‌تر شدن زمان بستری در بیمارستان و اینکه بیمار بلافاصله بعد از انجام مراقبت و یا در کوتاه‌ترین مدت‌زمان ممکن پس از یک جراحی و یا اقدام درمانی دیگری با چند نوع دارو و دستور غذایی از بیمارستان یا کلینیک و یا یک مرکز ارائه خدمات خارج می‌شود و همراه با، خانواده‌اش در حالی وارد خانه می‌شود سؤالاتی در ذهن دارد که اگر پاسخ داده نشود موجب گیجی و سردرگمی او خواهد شد. کمبود آگاهی بیماران در مورد وضعیت خود، سیر بیماری و روش‌های درمانی در دسترس، باعث افزایش نگرانی و استرس آن‌ها می‌گردد.

امروزه آموزش سلامت به بیمار تحت عناوین خود مراقبتی، توانمندسازی بیماران نیز مطرح می‌شود و درواقع آموزش سلامت به بیمار باهدف توانمندسازی او برای خود مراقبتی اجرا می‌گردد. مطالعات نشان دادند که آموزش سلامت به بیمار موجب افزایش رضایتمندی بیمار و کاهش اضطراب و دوره بستری می‌شود.

آموزش سلامت به بیمار و خانواده وی دربرگیرنده تمام فعالیت‌های آموزشی مربوط به بیمار شامل آموزش‌های درمانی، آموزش‌های بهداشتی و ارتقای سلامت بالینی است که برای کمک به بیمار به‌منظور تصمیم‌گیری آگاهانه در مورد بیماری خود و کسب مهارت خود مراقبتی صورت می‌گیرد.

مدیریت پرستاری دانشگاه با توجه لزوم و به اهمیت ارتقای کیفیت خدمات ارائه‌شده از جانب گروه‌درمانی خصوصاً پرستاران موضوع آموزش به بیماران و خانواده آنان را به‌عنوان یک اصل مراقبتی همواره مدنظر قرار داده است. آموزش سلامت به بیماران یکی از وظایف حرفه‌ای پرستاران است که از زمان پذیرش بستری بیماران در بیمارستان شروع شده و حتی تا پس از ترخیص و باز توانی و درنهایت تا بهبودی بیمار ادامه دارد.

نام کارگروه:

کارگروه آموزش به بیمار و خود مراقبتی و ارتقاء سلامت دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

تعریف کارگروه:

کارگروه آموزش به بیمار و خود مراقبتی و ارتقاء سلامت یک کارگروه استانی است که مسئولیت سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، هدایت و کنترل و پشتیبانی اجرای فرایند آموزش به بیمار و خانواده‌های آنان در بیمارستان‌های تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی استان کرمانشاه را به عهده دارد.

اهداف کارگروه عبارت‌اند از:

- ۱- سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در زمینه‌ی تهیه زیرساخت‌ها بر اساس اسناد بالادستی معاونت پرستاری وزارت متبوع (محتوای آموزشی استاندارد، راهنمای بالینی ارائه آموزش به بیمار/ مددجو و خانواده، برگه‌های ثبت آموزش به بیمار/ مددجو و خانواده) در اجرای آموزش اثربخش به بیمار و خانواده.
- ۲- ارتقاء توانمندی پرستاران و سایر ارائه‌دهندگان خدمات بهداشتی - درمانی جهت ارائه مؤثر خدمات مشاوره و آموزش مؤثر به بیماران و خانواده.
- ۳- پشتیبانی مراکز درمانی جهت ارتقاء کیفیت خدمات آموزشی و مشاوره و تسهیل ارائه خدمات.
- ۴- نظارت و پایش بر نحوه اجرای خدمات آموزش و مشاوره در بیمارستان‌های تحت پوشش دانشگاه.

رسالت:

رسالت این کارگروه ارتقاء سلامت مددجویان مراجعه‌کننده به بیمارستان‌های تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی استان کرمانشاه.

مأموریت کارگروه:

مأموریت این کارگروه ارتقاء کیفیت ارائه خدمات آموزش خود مراقبتی و ارتقاء سلامت مددجویان (داخل و خارج) مراجعه‌کننده به بیمارستان‌های تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی استان کرمانشاه از طریق سیاست‌گذاری در زمینه‌ی آماده‌سازی زیرساخت‌ها، هماهنگی بین اعضاء ارائه‌دهنده خدمات بهداشتی درمانی در زمینه‌ی اجرای آموزش خود مراقبتی به بیمار و خانواده، پشتیبانی و کنترل و نظارت بر انجام آموزش خود مراقبتی به بیمار و خانواده در بیمارستان‌های تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه است.

وظایف اعضاء کارگروه آموزش به بیمار و خود مراقبتی و ارتقاء سلامت در سطح دانشگاه شامل موارد زیر است.

- ۱- برنامه ریزی و هماهنگی جهت نیازسنجی آموزشی از گیرندگان خدمت در سطح بیمارستانهای دانشگاه.
- ۲- نظارت بر اجرای سیاستهای ابلاغ شده در حوزه آموزش به بیمار.
- ۳- برنامه ریزی جهت سنجش اثربخشی آموزشهای ارائه شده به بیمار/مددجو و خانواده.
- ۴- بررسی وضعیت سلامت بیمار/مددجو و خانواده در سطح بیمارستانهای دانشگاه.
- ۵- ارائه گزارشها اقدامات اصلاحی جهت ارتقاء فرایند آموزش به بیمار و خانواده به منظور سیاست گذاری و نظارت بر حسن اجرای برنامه آموزش سلامت به بیمار/مددجو و خانواده.
- ۶- ارتقاء عملکرد واحدهای آموزش سلامت در بیمارستانها.
- ۷- تشکیل کارگروه آموزش خود مراقبتی به بیمار/مددجو و خانواده در بیمارستانها و نظارت بر عملکرد آنان.
- ۸- برگزاری کارگاههای آموزش خود مراقبتی به بیمار/مددجو و خانواده.
- ۹- برنامه ریزی جهت تربیت مدرسین آموزش خود مراقبتی به بیمار و خانواده، اعطای مجوز فعالیت و تمدید مجوز فعالیت آنان در بیمارستانهای تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه.
- ۱۰- پایش نحوه اجرای برنامه آموزش خود مراقبتی به بیمار/مددجو و خانواده در بیمارستانها.

اعضاء کارگروه آموزش به بیمار و خود مراقبتی و ارتقاء سلامت در سطح دانشگاه:

- ۱- معاون درمان / قائم مقام ایشان
- ۲- مدیر پرستاری دانشگاه (دبیر کمیته)
- ۳- کارشناس مسئول آموزش به بیمار در مدیریت پرستاری دانشگاه
- ۴- کارشناس مسئول آموزش به بیمار بیمارستانها
- ۵- ۲ نفر از اعضاء هیئت علمی پرستاری

۷- دو نفر از مدیران پرستاری بیمارستان‌ها (ثابت و چرخشی به تناسب محتوا و دستور کار جلسات)

۸ مدیر اداره اعتباربخشی معاونت درمان و نظارت بر درمان

۹- دو نفر از سوپروایزرهای آموزشی ضمن خدمت بیمارستان‌ها

تبصره ۱: احکام اعضاء به امضاء رئیس دانشگاه/ معاونت درمان دانشگاه صادر خواهد شد.

تبصره ۲- کارگروه می‌تواند از افراد متخصص، جهت مشاوره و نظرخواهی برای شرکت در جلسات دعوت به عمل آورد.

تبصره ۳- پس از انتصاب اعضاء کارگروه دبیر کارگروه به مدت دو سال توسط رئیس کارگروه انتصاب خواهد شد.

تبصره ۴- اعضاء هیئت علمی دانشکده پرستاری بر اساس سوابق علمی و اجرایی در زمینه آموزش خود مراقبتی به بیمار/ مددجو و خانواده و به پیشنهاد رئیس دانشکده پرستاری و مامایی توسط رئیس کارگروه انتصاب خواهند شد.

وظایف و اختیارات اعضاء کارگروه شامل موارد زیر است:

۱- شرکت مستمر در کلیه جلسات کارگروه

۲- مشارکت در امر اجرای مصوبات جلسات کارگروه بر اساس تقسیم کار در جلسه

وظایف و اختیارات رئیس کارگروه:

۱- هدایت و رهبری کارگروه با برنامه‌ریزی مناسب و استفاده از توانمندی اعضاء کارگروه و بهره‌گیری از امکانات و ظرفیت‌های بهداشتی، درمانی، آموزشی و رفاهی داخل و خارج دانشگاه جهت تحقق اهداف پیش‌بینی شده

۲- پیگیری مصوبات کارگروه و نظارت بر حسن اجرای مصوبات

۳- نظارت بر حسن عملکرد اعضاء کارگروه

۴- ابلاغ شرح وظایف هر یک از اعضا و نظارت بر اجرای صحیح آن

۵- نظارت بر تشکیل جلسات کارگروه به‌طور منظم و تقسیم کار اعضاء کارگروه

۶- ثبت و نگهداری سوابق، صورت جلسات و همچنین تنظیم گزارش ها و حفظ و نگهداری اسناد

کارگروه (وظایف دبیر کارگروه)

کارگروه آموزش خود مراقبتی به بیمار و خانواده در بیمارستان ها:

این کارگروه یک کارگروه اجرایی است که مسئولیت برنامه ریزی، اجرا و نظارت بر نحوه ی ارائه خدمات آموزش و مشاوره کارکنان بهداشتی و درمانی شاغل در هر یک از بخش های تحت پوشش بیمارستان را به عهده دارد.

این کارگروه تحت نظارت کارگروه آموزش خود مراقبتی به بیمار و خانواده دانشگاه فعالیت نماید. کارگروه آموزش به بیمار بایستی به صورت سه ماه یکبار تشکیل می گردد. دبیر کارگروه بایستی سوپروایزر آموزش سلامت/آموزش به بیمار و رئیس کارگروه بایستی مدیر پرستاری بیمارستان باشد.

اعضاء کارگروه آموزش خود مراقبتی به بیمار و خانواده در بیمارستان ها حداقل باید شامل افراد زیر باشند.

۱- مدیر محترم خدمات پرستاری بیمارستان

۲- سوپروایزر آموزشی

۳- سوپروایزر سلامت آموزش به بیمار

۴- سرپرستاران بخش ها

۵- دو نفر از مسئولین آموزش به بیمار بخش ها به انتصاب مدیر محترم خدمات پرستاری

۶- کارشناس دفتر بهبود کیفیت بیمارستان

۷- واحد فناوری اطلاعات

تبصره ۱: کارگروه می تواند از افراد متخصص، جهت مشاوره و نظرخواهی برای شرکت در جلسات دعوت به عمل آورد.

مسئولیت‌ها و وظایف کارگروه آموزش به بیمار و خانواده در سطح بیمارستانی:

- ۱- برنامه‌ریزی و فراهم‌سازی زمینه اجرای دستورالعمل‌های ابلاغ‌شده از طرف کارگروه آموزش خود مراقبتی به بیمار و خانواده دانشگاه
- ۲- نیازسنجی، اولویت بندی و برنامه‌ریزی جهت تهیه محتوای آموزشی استاندارد بر اساس پروتکل استاندارد در سطح بیمارستان
- ۳- تهیه محتوای آموزشی ابلاغ‌شده به بخش‌ها متناسب با تشخیص‌های شایع و اولویت‌های خاص بر اساس نیازهای آموزشی در بیمارستان و هر بخش
- ۴- تعامل با کارگروه آموزش خود مراقبتی به بیمار/مددجو و خانواده دانشگاه در خصوص موانع موجود در ارائه خدمات آموزش و مشاوره در بیمارستان و برنامه‌ریزی جهت برطرف سازی موانع
- ۵- نظارت بر عملکرد آموزش سلامت / آموزش به بیمار بخشها در مراحل بدو پذیرش، حین بستری، زمان ترخیص و پس از ترخیص
- ۶- نظارت بر حسن ارائه خدمات آموزش و مشاوره در بخش‌های بیمارستانی از طریق بررسی نحوه ثبت ارائه خدمات آموزش و مشاوره در فرم ثبت ابلاغ‌شده توسط کارگروه آموزش خود مراقبتی به بیمار و خانواده دانشگاه.
- ۷- تهیه گزارش عملکرد هر سه ماه از نحوه ارائه خدمات آموزش و مشاوره در بیمارستان مربوطه و ارائه آن به مدیران ارشد بیمارستان و کارگروه آموزش خود مراقبتی به بیمار و خانواده دانشگاه
- ۸- همکاری با گروه اجرایی و نظارتی کارگروه آموزش خود مراقبتی به بیمار و خانواده دانشگاه در جهت بررسی کیفیت ارائه خدمات آموزش و مشاوره در بیمارستان
- ۹- نظارت بر برگزاری کارگروه‌های آموزشی بخش‌ها و انجام نیازسنجی و تدوین برنامه مدون آموزش خود مراقبتی به بیمار و خانواده جهت حداقل ۵ بیماری شایع در هر بخش
- ۱۰- ارتقاء مستمر دانش و مهارت‌های آموزش و مشاوره کارکنان از طریق برگزاری کارگاه‌های آموزش خود مراقبتی به بیمار و خانواده و تعامل با بیمار برای همه رده‌های شغلی کارکنان بیمارستان
- ۱۱- تعامل با کارگروه آموزش خود مراقبتی به بیمار و خانواده دانشگاه در خصوص اجرای روش‌های روزآمد و مؤثر آموزشی با توجه به امکانات و شرایط هر بیمارستان

۱۲ - تعامل با واحد مراقبت در منزل جهت آموزش به بیمار ترخیص

کارگروه آموزش خود مراقبتی به بیمار و خانواده در بخش:

این کارگروه یک کارگروه عملیاتی است که مسئولیت برنامه‌ریزی، اجرا و نظارت بر نحوه‌ی ارائه خدمات آموزش و مشاوره کارکنان بهداشتی و درمانی شاغل در هر یک از بخش‌های بیمارستان را به عهده دارد.

این کارگروه تحت نظارت کارگروه آموزش خود مراقبتی به بیمار و خانواده بیمارستان فعالیت نماید. کارگروه آموزش به بیمار بایستی به صورت سه ماه یکبار و در صورت لزوم همراه تشکیل می‌گردد. دبیر کارگروه بایستی مسئول آموزش به بیمار و رئیس کارگروه بایستی سوپروایزر آموزش سلامت/آموزش به بیمار بیمارستان باشد.

اعضاء کارگروه آموزش خود مراقبتی به بیمار و خانواده در بخش حداقل باید شامل افراد زیر باشند.

۱- رئیس بخش / یا یکی از پزشکان به نمایندگی از طرف ایشان

۲- سرپرستار بخش

۳- سوپروایزر آموزشی و آموزش سلامت

۴- مسئول آموزش به بیمار

تبصره ۱: دبیر کارگروه مسئول آموزش به بیمار بخش به مدت دو سال و توسط مدیر خدمات پرستاری انتصاب خواهند شد.

تبصره ۲: انتصاب اعضا کارگروه و دبیر کارگروه بخش به مدت دو سال و توسط مدیر خدمات پرستاری انتصاب خواهند شد.

مسئولیت‌ها و وظایف کارگروه آموزش به بیمار و خانواده در سطح بخش:

۱- برنامه‌ریزی و فراهم‌سازی زمینه اجرای دستورالعمل‌های ابلاغ‌شده از طرف کارگروه آموزش خود مراقبتی به بیمار و خانواده بیمارستان

۲- انجام نیازسنجی و تدوین برنامه مدون آموزش خود مراقبتی به بیمار و خانواده جهت حداقل ۵ بیماری شایع در هر بخش و برنامه‌ریزی جهت تهیه محتوای آموزشی استاندارد

۳- تهیه محتوای آموزشی ابلاغ شده به بخش ها متناسب با تشخیص های شایع و اولویت های خاص بر اساس نیازهای آموزشی در هر بخش

۴- تعامل با کارگروه آموزش خود مراقبتی به بیمار/مددجو و خانواده بیمارستان در خصوص موانع موجود در ارائه خدمات آموزش و مشاوره در سطح بخش و برنامه ریزی جهت برطرف سازی موانع

۵- انجام آموزش سلامت / آموزش به بیمار بخش در مراحل بدو پذیرش، حین بستری، زمان ترخیص و پس از ترخیص متناسب با نیاز بیمار

۶- نظارت بر حسن ارائه خدمات آموزش و مشاوره در بخش از طریق بررسی نحوه ثبت ارائه خدمات آموزش و مشاوره، نظارت بر عملکرد آموزشی کارکنان درمانی بخش

۷- تهیه گزارش عملکرد هر سه ماه از نحوه ارائه خدمات آموزش و مشاوره در بخش مربوطه و ارائه آن به سوپروایزر آموزش به بیمار و کارگروه آموزش خود مراقبتی به بیمار و خانواده بیمارستان

۸- همکاری با گروه اجرایی و نظارتی کارگروه آموزش خود مراقبتی به بیمار و خانواده بیمارستان در جهت بررسی کیفیت ارائه خدمات آموزش و مشاوره در سطح بخش

۹- ارتقاء مستمر دانش و مهارت های آموزش و مشاوره کارکنان بخش از طریق برگزاری کارگاه های آموزش خود مراقبتی به بیمار و خانواده

۱۰- تعامل با کارگروه آموزش خود مراقبتی به بیمار و خانواده بیمارستان در خصوص اجرای روش های روزآمد و مؤثر آموزشی با توجه به امکانات و شرایط هر بخش

۱۱- تعامل با واحد مراقبت در منزل جهت آموزش به بیمار ترخیص بیمارستان

دبیرخانه:

دبیرخانه کارگروه آموزش خود مراقبتی به بیمار و خانواده در محل مدیریت پرستاری استقرار خواهد یافت.

وظایف و مأموریت های دبیرخانه شامل موارد زیر است:

۱- ثبت گزارش صورت جلسات

- ۲- ارسال رونوشت صورت جلسات کارگروه به تمامی اعضا
- ۳- بایگانی صورت جلسات
- ۴- دریافت، ارسال و ثبت مکاتبات اداری
- ۵- پی گیری و تعیین محدوده زمانی اجرای مصوبات و فرد پاسخگو
- ۶- تعیین محتوای دستور کار جلسه و ارسال به اعضا کارگروه قبل از برگزاری جلسه به منظور استفاده بهینه از زمان جلسات و بهره‌مندی از پیشنهادها با کیفیت

جلسات کارگروه:

- ۱- جلسات کارگروه حداقل هر سه ماه یکبار در سطح دانشگاه و بیمارستان و بخش هر سه ماه تشکیل می‌شود. و به هنگام ضرورت جلسات فوق‌العاده با نظر رئیس کارگروه تشکیل خواهد شد.
- ۲- کلیه جلسات کارگروه با حضور ریاست کارگروه و در مجموع مصوبات با دوسوم اعضا معتبر است.
- ۳- کلیه صورت جلسات کارگروه باید در برگه صورت جلسه ثبت و به امضای اعضا رسیده و مصوبات آن قابل اجرا خواهد بود.
- ۴- در صورت عدم حضور رئیس، دبیر علمی کارگروه جلسه را اداره می‌کند.
- ۵- شماره تلفن گویای ۴۱۰۰ جهت پاسخگویی به سؤالات بیماران و ارائه مشاوره تلفنی از ساعت ۸ صبح تا ۱۸ عصر آماده پاسخگویی به مددجویان است.

منابع مالی کارگروه:

از منابع مالی معاونت درمان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه